

'Je mag je eigen geluk nooit afhankelijk maken van iemand anders'

'Liefde is een ziek ding.' Het staat zwart op wit in *De andere stem*, het antwoord van Ramsey Nasr op *La voix humaine*, een monoloog van Jean Cocteau waarin een vrouw met haar ex-vriend telefoneert. Het is sinds 2009 een van de succesrollen van Halina Reijn.

Waarom schreef en speelt u dit antwoord?

RAMSEY NASR: Ik ben geïntrigeerd door die man. Vóór de versie die Ivo van Hove met Halina maakte, zag ik onder meer een versie van Muziektheater Transparant. Telkens viel het me op dat iedereen die man een klootzak vindt, een boertig personage dat kort na de breuk met zijn vriendin al trouwplannen smeedt met zijn nieuwe liefde. Maar je hóórt hem helemaal niet in dat telefoongesprek. Ik wilde weten wat hij te vertellen had. Hij is wel degelijk lief, maar moet nu hard zijn. Ik begrijp ze allebei. Ze hadden een lange, intense relatie die ze al enkele keren probeerden stop te zetten. Maar een punt achter de relatie zetten, bleek voor haar geen echte optie.

Halina Reijn vertelde destijds dat de tekst over haar leek te gaan. Geldt dat ook voor u?

NASR: Ik had deze monoloog tien jaar geleden niet kunnen schrijven. Hij staat vol met zinnen en situaties die je van vrienden hoort of zelf meemaakte. Hoe ouder je wordt, hoe meer inzicht je krijgt in het fenomeen dat de liefde is. Maar het is niet omdat je het mechanisme beter begrijpt dat je er niet onderhevig aan bent. 'Hoe diep moet de liefde gaan?', die vraag onderzocht ik. Liefde moet niet zo intens zijn dat je volledig in de ander opgaat en jezelf verliest. 'Ik ben op niemand

'Ik ben zelf het product van een botsing tussen twee werelden: een liefdesbotsing.'

Jan Verschuvel

RAMSEY NASR: 'Het is niet omdat je het mechanisme van de liefde begrijpt dat je er niet onderhevig aan bent.'

zo verliefd geweest als op jou... En ik wil dat ook niet meer', zegt hij tegen haar. Je mag je eigen geluk nooit afhankelijk maken van iemand anders. Zij doet dat wel. Door hun relatie te verbreken, verwoest hij haar bestaansreden. Hij is haar wereld. Zij niet langer de zijne. **Zijn wereld wordt ook bevolkt door vluchtelingen. Waarom?**

NASR: Mijn tekst is een antwoord op een tekst uit 1928. Toen was de wereld nog betrekkelijk overzichtelijk. Als je mijn tekst en die van Cocteau in elkaar zou ritsen, zou er een dialoog ontstaan die tegelijk een botsing tussen twee

tijdsgewrichten is. Ik vond dit liefdesverhaal alleen maar relevant als de echte wereld er een rol in zou spelen. Hij is een idealist, helpt vluchtelingen en tracht als jurist en tolk iets te doen voor de wereld die op klappen staat. Dat is wezenlijker dan het liefdesverdriet waar hij kapot van is, beseft hij.

'Net een zandloper, jij. De werkelijkheid sijpelt uit je weg en dat hoopje dromen aan je voeten wordt groter en groter – tot je leeg bent', zegt hij tegen haar. Die zin kan ook over een vluchteling gaan.

NASR: Ja. Hij weet hoe hij vluchtelingen kan helpen. Maar zijn ex-lief is een drenkeling geworden die hij niet heeft kunnen redden. Hij kon haar niet gelukkig maken. Dat is zijn gebrek.

De man telefoneert van tussen de verhuisdozen in zijn nieuwe appartement, waar muziek van Umm Kulthum klinkt. Hoe belangrijk is haar muziek voor u?

NASR: Ik zocht een liefdeslied en wilde de Arabische wereld op een natuurlijke manier in de tekst verwerken. Ik ben half-Palestijns en aanvankelijk wilde ik dat niet gebruiken. Maar de tekst gaat over de botsing tussen twee werelden en ik ben het product van zo'n botsing: een liefdesbotsing. Er is geen reden om dat te verbergen. Dus koos ik voor Umm Kulthums *Enta Omri*. Dat is het ultieme liefdeslied in de Arabische wereld. Umm Kulthum is wereldwijd bekender dan Maria Callas. Als zij een nieuw lied zong, zat de hele Arabische wereld aan de radio gekluisterd, door alle tijdszones heen. Zij was even grensoverschrijdend als de liefde, en de vluchtelingen vandaag.

Els Van Steenberghe